

# Vzdělávání v antickém Římě

Po dobytí Řecka se římský systém dramaticky proměnil pod vlivem helénismu. Vznikl třístupňový model soukromého školství, který s drobnými obměnami přežil staletí. Prvním stupněm byl ludus litterarius, kde učitel zvaný litterator (často propuštěný otrok) učil děti od 7 let číst, psát a počítat. Druhý stupeň vedl grammaticus, u kterého dospívající chlapci studovali řeckou a latinskou literaturu a gramatiku. Vrcholem bylo studium u rhétora, kde se mladí muži učili umění řečnictví a argumentace, což byla nezbytná výbava pro každého, kdo pomýšlel na politickou kariéru.

Postavení žen ve vzdělávání bylo v Římě o něco svobodnější než v athénskému ústraní, byť stále limitované. Dívky z bohatých rodin často navštěvovaly základní školu společně s chlapci nebo měly soukromé učitele. Některé římské ženy se staly vysoce vzdělanými v literatuře a filozofii – příkladem může být Cornelia, matka bratří Gracchů, která byla proslulá svou výmluvností. Přesto bylo jejich vzdělávání obvykle ukončeno předčasně kvůli brzkým sňatkům (často ve 12 až 15 letech), po nichž se od nich očekávalo, že své znalosti využijí spíše k výchově dětí a reprezentaci manžela.

Během císařství se vzdělávání stalo nástrojem státní správy. Císaři jako Vespasianus nebo Hadrianus začali učitele rhetoriky a gramatiky platit ze státní pokladny a osvobodovat je od daní, čímž vytvořili první zárodky „státního“ školství. Školy se rozšířily do všech koutů impéria od Británie po Egypt, což pomáhalo romanizaci místních elit. Vzdělání v této době bylo vysoce standardizované – student v Galii četl stejného Vergilia jako student v Kartágu, což vytvářelo jednotnou kulturní identitu celého římského světa.

S blížícím se rozpadem západního Říma a vzestupem křesťanství se charakter školství začal měnit. Klasické školy sice stále fungovaly, ale čím dál více se dostávaly do konfliktu s novou vírou, která pohlížela na pohanskou literaturu s podezřením.